

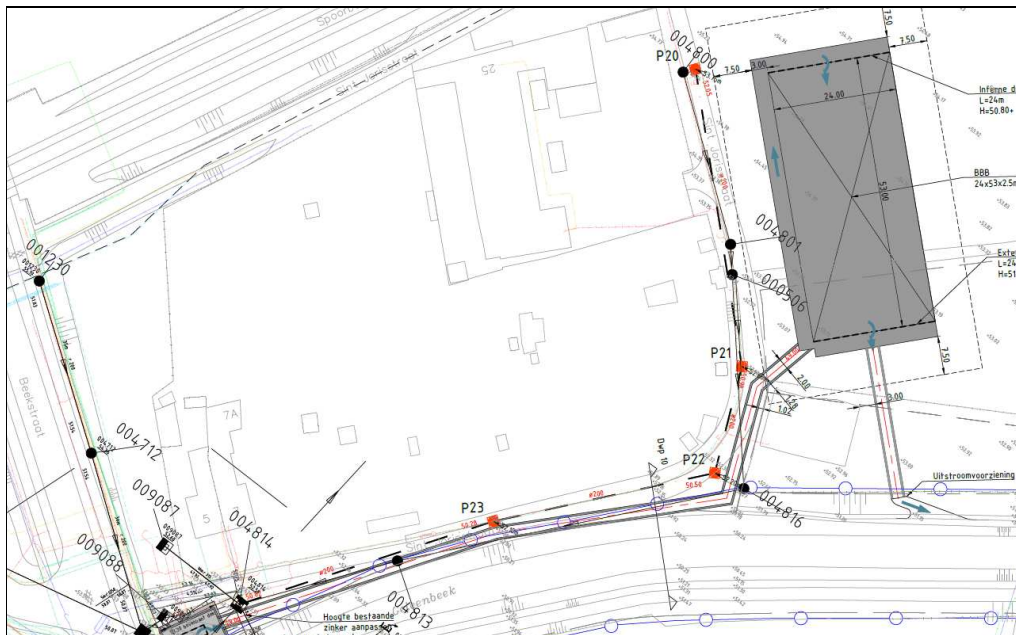
Archeologisch advies nr.	MP17a17
Plangebied	Geleen, St. Jorisstraat – Beekstraat (BBB)
Kadasternr	
Intern nummer gemeente	
Op verzoek van	Jos Jeukens, gemeente Sittard-Geleen
Betreft	Archeologische toets t.b.v. aanleg bergbezinkbassin (gemeentelijk project)
Huidig gebruik	
Geplande bodemingreep	- Aanleg van een bergbezinkbassin (max. diepte 2,5 meter –Mv) - Aanleg nieuw riool, inclusief wegdekvervanging
Omvang plangebied	- Bergbezinkbassin: ca. 2000 m² (68 m x 39 m) - Nieuw riool, wegdek: circa 600 m² (150 m x 4 m)

Inleiding/Project

Ter hoogte van de St. Jorisstraat / Beekstraat in Geleen wil de gemeente op korte termijn een aantal maatregelen nemen. In de bocht van de St. Jorisstraat, direct aansluitend op de Geleenbeek, heeft de gemeente het voornemen om een bergbezinkbassin (BBB) te realiseren. De omvang van dit bassin is circa 2000 m². De werkzaamheden gaan tot een diepte van circa 2,5 meter –Mv.

Daarnaast wordt vanaf het BBB tot aan de Beekstraat nieuwe riolering aangelegd en wordt het wegdek vervangen. Het tracé waarin deze werkzaamheden plaatsvinden heeft een lengte van circa 150 meter. De ingrepen die hiermee gepaard gaan, gaan tot een diepte van circa 3,5 meter –Mv. De breedte van het tracé is minstens 4 meter (zwaar riool). Dit betekent dat ten behoeve van dit nieuwe riool een oppervlakte van circa 600 m² verstoord wordt (figuur 1). De totale verstoring komt daarmee op circa 2600 m².

De bodemingrepen gaan dermate diep, dat eventueel aanwezige archeologische resten worden bedreigd. Vandaar dat de gemeente reeds in een vroeg stadium de afweging maakt om al dan niet archeologisch onderzoek uit te laten voeren.

Figuur 1. Ligging van het plangebied. Rechter grijze blok = bergbezinkbassin. Tussen de twee grijze blokken in (St. Jorisstraat, parallel aan de Geleenbeek) wordt nieuwe riolering gelegd en het wegdek vervangen.

Vraagstelling

Is in het plangebied archeologisch onderzoek noodzakelijk?

Beleid

Volgens het beleid van de gemeente Sittard-Geleen is de locatie van de nieuwe BBB ingedeeld in beleidscategorie 4¹. De locatie van de nieuwe rioolseuf ligt nog net in de historische kern van Oud Geleen en is daarom ingedeeld in beleidscategorie 3. Voor deze beleidscategorieën geldt, dat bodemverstoringen die groter zijn dan respectievelijk 500 (cat. 4) en 100 m² (cat. 3) én dieper gaan dan 30 cm –Mv onderzoeksplchtig zijn.

Archeologische verwachting plangebied

Het plangebied ligt binnen de begrenzing van het herinrichtingsgebied van het beekdal van de Geleenbeek '*Corio Glana deelplan 18*'. Ten behoeve van de herinrichting van de Geleenbeek is door RAAP in 2014 een uitgebreid bureauonderzoek (cultuurhistorische bureaustudie) uitgevoerd, waarin ook het plangebied was opgenomen². Uit dit bureauonderzoek blijkt dat het plangebied in een archeologisch zeer rijk gebied ligt (zie figuur 2 en 3).

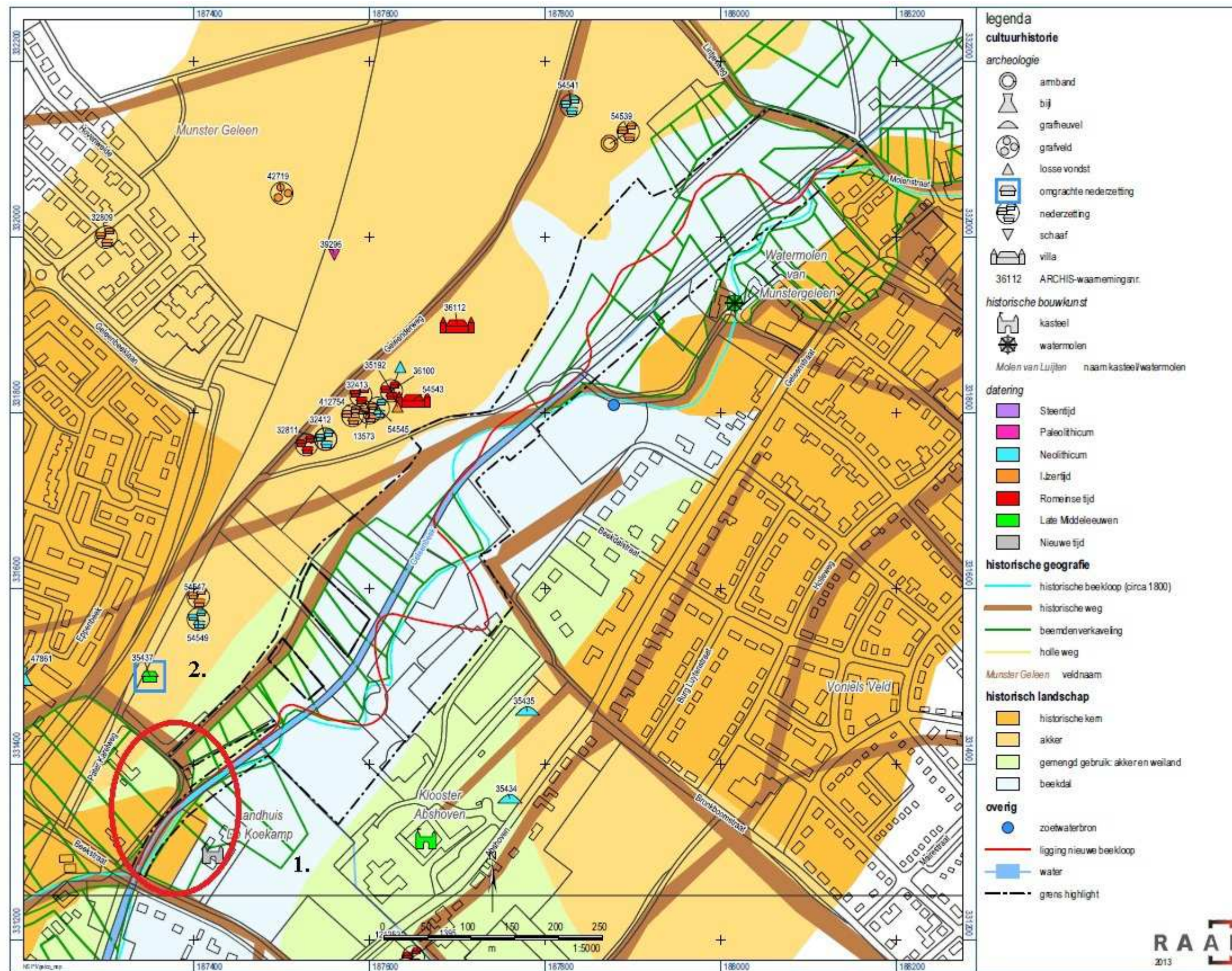
Het westelijk deel van het plangebied, waar nieuwe riolering wordt gelegd en het wegdek wordt vervangen, ligt volgens de beleidskaart nog net binnen de historische kern van Oud Geleen. De historische kernen hebben een monumentstatus vanwege hun hoge archeologische waarde. Dit omdat binnen deze kernen de wortels van de huidige dorpen wordt verwacht. De begrenzing van deze kernen is gebaseerd op 19^e eeuwse en vroeg 20^e eeuwse kaarten. Binnen deze contouren kunnen in de bodem resten van vroegmoderne en waarschijnlijk ook van laatmiddeleeuwse (vanaf circa 1300 AD) bewoning worden aangetroffen. Ook sporen van oudere bewoning kunnen aanwezig zijn.

In het plangebied zelf zijn geen archeologische vindplaatsen bekend. In de directe omgeving van het plangebied (straal circa 250 meter) wel (zie figuur 2). Het betreft archeologische resten uit vrijwel alle perioden van de landbouwers (Neolithicum [o.a. LBK], IJzertijd, Romeinse tijd en Middeleeuwen). Recentelijk nog werden tijdens een archeologische begeleiding in het kader van het Corio Glana project op circa 250 meter ten noordoosten van het plangebied nederzettingenresten aangetroffen uit de Vroege-Midden IJzertijd. Ook bij de begeleiding van rioolwerkzaamheden in Munstergeleen werden resten aangetroffen uit deze periode. De resultaten van beide begeleidingen worden momenteel door RAAP verder uitgewerkt.

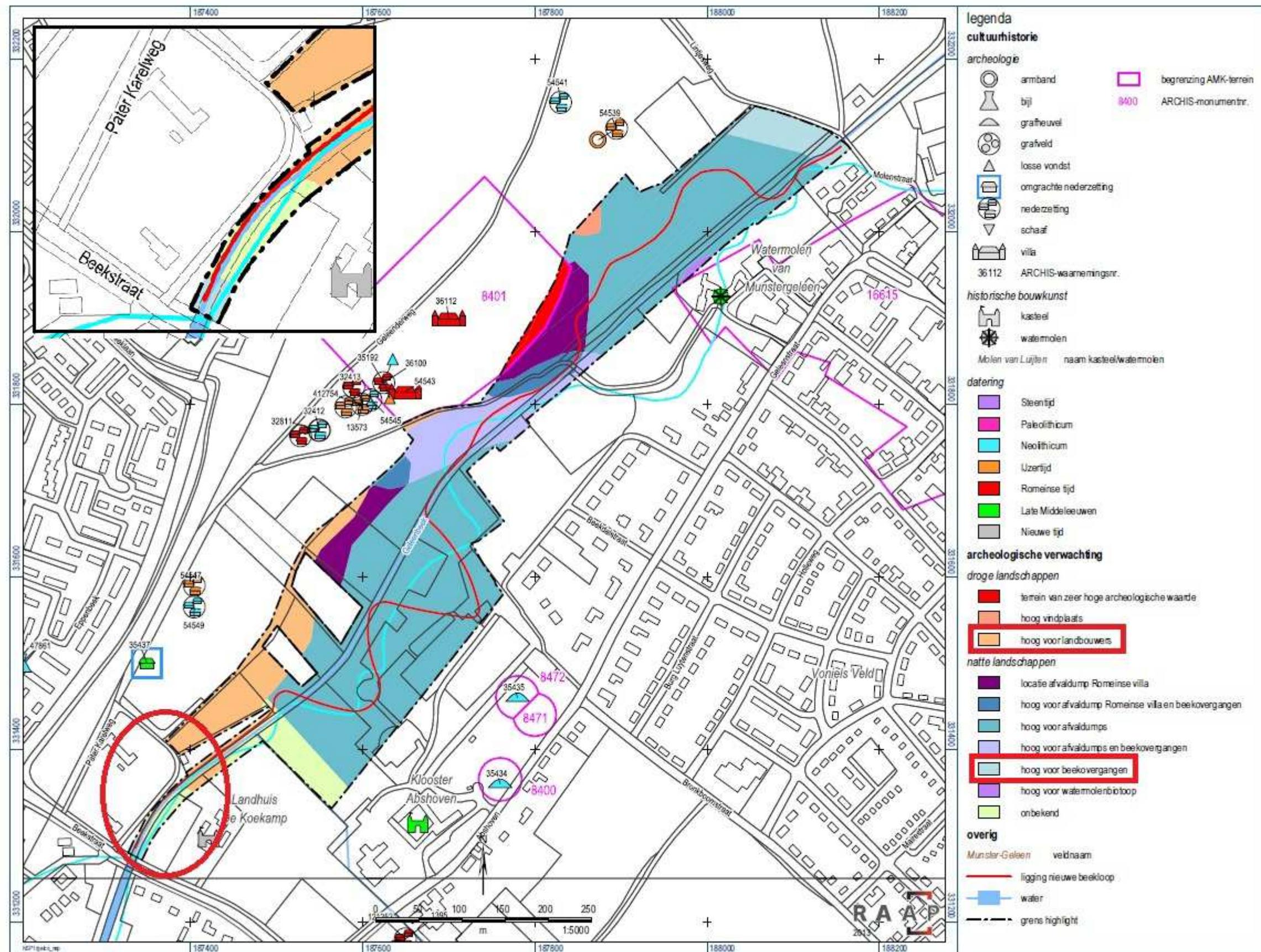
Op basis van landschappelijke en historische gegevens, in combinatie met de bekende archeologische vindplaatsen in de directe omgeving, geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting (zie figuur 3; extrapolatie). In het plangebied vooral rekening moet worden gehouden met de aanwezigheid van nederzettingsterreinen met bijbehorende grafvelden uit alle perioden van de landbouwers ('droge archeologie'). Gezien de ligging direct naast de Geleenbeek, moet bovendien rekening worden gehouden met de aanwezigheid van archeologische resten gerelateerd aan 'natte archeologie' (afvaldumps, rituele deposities, e.d.). Nabij de beekstraat is er mogelijk sprake van oude beekovergangen, zoals voordenen en bruggen.

¹ Gemeente Sittard-Geleen, 2012. Beleidsnota Archeologie en Monumenten, gemeente Sittard-Geleen. Bijlage 4B (archeologische beleidskaart).

² Sprengers, N.H., 2014. Corio Glana: herinrichting van de Geleenbeek; archeologisch vooronderzoek: een cultuurhistorisch bureauonderzoek. RAAP-rapport 2777. Weesp.

Figuur 2. Cultuurhistorische waardenkaart (Sprengers, 2014). De globale ligging van het plangebied staat aangegeven met een rode cirkel. Extra toegevoegd: Locatie 1. Vindplaats met resten uit diverse perioden (Meso-Neolithicum, vroeg Neolithicum, IJzertijd – Romeinse tijd, Romeinse tijd, Middeleeuwen (RAAP-rapport 2381)). Locatie 2. Vindplaats waar enkele silokuilen uit het Vroeg Neolithicum zijn aangetroffen (LBK; RAAP-rapport 2380).

Figuur 3. Archeologische verwachtingskaart (Sprengers, 2014). De globale ligging van het plangebied staat aangegeven met een rode cirkel. Inzet: uitsnede nabij plangebied.

Bodemkundige situatie

Het plangebied ligt in het dal van de Geleenbeek. In het plangebied komen volgens de bodemkaart poldervaaggronden (beekafzettingen) voor (code Rn15C-VI)³. Dit betekent dat archeologische resten reeds direct onder maaiveld kunnen voorkomen. De diepteligging is daarbij afhankelijk van al dan niet natuurlijke opvullings-/afzettingsfasen van de Geleenbeek.

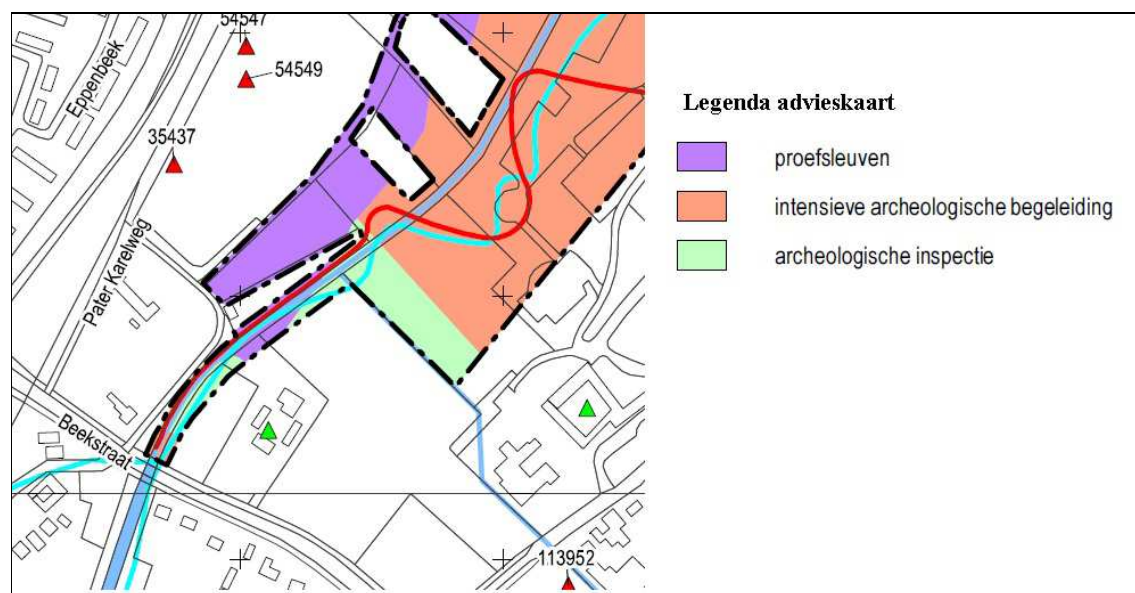
Verstorings

Locatie bergbezinkbassin: Op recente topografische kaarten is te zien dat ter hoogte van de nieuwe bergbezinkbassin bebouwing staat (of heeft gestaan). De verwachting is dan ook dat hierdoor een deel van het gebied reeds verstoord is.

Locatie St. Jorisweg (nieuw riool): de St. Jorisweg betreft een historische weg. Door het langdurige gebruik als weg, zal de bodem al in enige mate verstoord zijn. Dit is mogelijk versterkt door kabels en leidingen die vaak onder de huidige wegen liggen.

Conclusies en advies

Het plangebied is ingedeeld in beleids categorie 3 (St. Jorisweg) en 4 (bergbezinkbassin). Concreet betekent dit dat bodemingrepen die groter zijn dan respectievelijk 100 m² (cat. 3) en 500 m² (cat. 4) en dieper gaan dan 30 cm –Mv onderzoeksplchtig zijn.

Figuur 4. Advieskaart (Sprengers, 2014).

De beoogde ingrepen hebben een totale omvang van circa 2600 m². De beoogde ingrepen gaan bovendien dieper dan 30 cm –M. De gehanteerde ondergrenzen worden dus ruimschoots overschreden. Dit betekent dat nut en noodzaak van archeologisch onderzoek dient te worden afgewogen. Hierbij kan worden aangesloten bij de reeds gegeven adviezen voor dit gebied in het kader van het Corio Glana project (Sprengers, 2014, figuur 4).

Het lijkt niet realistisch om de plannen aan te passen. Het verstoringsooppervlak kan niet worden beperkt tot maximaal 100 m² en ook de diepte van de graafwerkzaamheden kan niet worden aangepast, gezien de aard van de werken. Daarom wordt geadviseerd om archeologisch onderzoek uit te laten voeren. bergbezinkbassin zijn er naar verwachting

³ DLO-Staring Centrum, 1993. Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Herziene uitgave blad 59-60 W/O. 68 West Sittard. 68 Oost Sittard. DLO-Staring Centrum, Wageningen.

Vanwege de aard van de werkzaamheden zal een intensieve archeologische begeleiding (protocol opgraven) het meest effectief zijn. Hierbij zijn naar verwachting goede waarnemingsmogelijkheden, aangezien tijdens de werkzaamheden relatief grote aaneengesloten vlakken worden blootgelegd (zowel bij de aanleg van de bergbezinkbassin, als bij de aanleg van het riool; het betreft een relatief zwaar riool, waarvoor een brede en diepe bodemverstoring noodzakelijk is).

Een archeologische begeleiding houdt in dat er waarnemingen worden gedaan tijdens de aanleg van de bergbezinkbassin en de graafwerkzaamheden ten behoeve van het nieuwe riool. Een en ander moet daarbij goed op elkaar afgestemd worden. Het is namelijk waarschijnlijk niet nodig dat de werkzaamheden permanent begeleid worden.

Een archeologische begeleiding wordt uitgevoerd op basis van Programma van Eisen (PvE) dat dient te zijn goedgekeurd door de gemeentelijk archeoloog (mw. M. Aarts).

N.B. Dit advies geldt voor het plan dat nu is ingediend (d.d. 6-4-2017). Indien het plan in de toekomst wordt aangepast, dient dit plan opnieuw archeologisch getoetst te worden.

6-4-2015

Mijke Peeters, RAAP Zuid-Nederland

Akkoord gemeentelijk archeoloog, gemeente Sittard-Geleen (Marion Aarts)

05-09-2017

Marion Aarts

Gemeentelijk Archeoloog

Gemeente Sittard-Geleen

Marion.Aarts@sittard-geleen.nl

046-4777456

Aanwezig ma-di

Bijlage 1: Meldingsplicht

Bij een verstoringsdiepte groter dan 30 cm geldt altijd een meldingsplicht voor de aanvang van de werkzaamheden. De aanvang dient twee weken voor de werkstart aan de gemeentelijk archeoloog te worden gemeld per email (marion.aarts@sittard-geleen.nl).

De volgende teksten dienen in de bestekken van de uitvoerder te worden opgenomen:

1. De aanvang van het bouwrijp maken van het perceel dient twee weken voor de werkstart aan de gemeentelijk archeoloog te worden gemeld per email (marion.aarts@sittard-geleen.nl)
2. De mogelijkheid dat er in het plangebied archeologische vondsten worden gedaan, wordt – gezien de hoge archeologische verwachting – niet uitgesloten. Wij wijzen u nadrukkelijk op uw wettelijke verplichting (Monumentenwet van 1988, artikel 53 & 54) om archeologische vondsten te melden. Bij het doen van vondsten waarvan u vermoedt dat het om archeologische vondsten of sporen gaat ben u verplicht deze onmiddellijk te melden bij de bevoegde instantie, in dit geval de gemeente. U kunt uw vondsten melden bij de gemeentelijk archeoloog Mw. M. Aarts (046-4777456) **en** aan de gemeentelijk projectleider of de gemeentelijk contactpersoon van uw project.